

ЮРИДИЧНІ НАУКИ

УДК 342.841(340.5)

КОРУПЦІЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ: ПОРІВНЯЛЬНО-КРИМІНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

Тимчук О.Л.

Запорізький національний технічний університет

В статті дається загальна порівняльно-кримінологічна характеристика поширення корупції в різних державах та регіонах планети. Використані дані міжнародної неурядової організації «Transparency International» щодо корумпованості країн світу. Проаналізовані масштаби корупції в державах різних цивілізацій (культур). Увага зосереджена на зіставленні рівня корупції з ключовими показниками соціально-економічного та політико-правового розвитку держав світу. Встановлена кореляція між корумпованістю країн та такими індикаторами, як індекс демократичності, ВВП на д.н., свобода ЗМІ, соціальний капітал, незалежність судової влади, ступінь релігійності населення тощо.

Ключові слова: корупція, кримінологія, цивілізація, політичний режим, економічний розвиток, кореляція.

Постановка проблеми. Одним з негативних соціальних явищ сучасного світу є корупція, негативний вплив якої на економіку, соціальну сферу, культуру та суспільний розвиток багатьох держав є дуже відчутним. Ефективна антикорупційна стратегія передбачає як належне наукове підґрунтя, так і вивчення стану і тенденцій поширення корупції у сучасному світі.

Аналіз останніх публікацій. В українській науковій літературі наявні численні дослідження різних аспектів корупції як в нашій державі, так і у світі в цілому. Переважно йдеться про дослідження кримінально-правового або кримінологічного характеру (М. Мельник, О. Бусол, Ю. Орлов та ін.). Натомість практично відсутні порівняльні кримінологічні дослідження корупції у світі.

Мета статті. З огляду на вищезазначене, головною метою публікації є загальна порівняльно-кримінологічна характеристика поширеності корупції в державах і регіонах світу, а також спроба встановлення кореляції між рівнем корумпованості держав та основними соціально-економічними та політико-правовими індикаторами з метою виявлення відповідних закономірностей.

Викладення основного матеріалу. Зазвичай під корупцією розуміють суспільно небезпечне явище у сфері політики або державного управління, яке виражається в умисному використанні особами, що здійснюють функції представників влади, а також знаходяться на державній службі, свого службового становища для протиправного отримання майнових і немайнових благ у будь-якій формі, а також підкуп цих осіб. Хоча корупція є універсальним явищем, притаманна всім державам світу, її масштаби значно різняться. Міжнародна неурядова організація «Transparency International» щорічно публікує рейтинг корумпованості держав світу. Ця організація використовує широке розуміння корупції як будь-якого зловживання державною владою (службовим становищем) з метою особистої вигоди. Такий підхід до корупції придатний для порівняння її проявів в різних державах світу незалежно від конкретної юридичної оцінки різних форм корупції за національним законодавством,

хоча переважно йдеться про дачу/отримання хабарів. Так званий індекс сприйняття корупції «Transparency International» ґрунтується на її оцінках підприємцями, населенням та незалежними експертами різних установ. За цією шкалою держави отримують від 0 (тотальна корумпованість) до 100 балів (корупції взагалі немає) [1]. При індексі до 30 балів корупція в державі є тотальною, від 30 до 50 – високою, від 50 до 70 – середньою, від 70 до 90 – низькою, від 90 балів і вище – дуже низькою.

Дані цієї авторитетної міжнародної організації широко використовуються для оцінки реального рівня корупції в різних державах, натомість офіційна статистика відповідних держав такого значення не має, оскільки «офіційні дані про корупцію відображають лише активність правоохоронних органів у протидії цьому явищу, але не реальний рівень корупційної злочинності. Тож статистична інформація не повинна автоматично сприйматися як надійний вимірник рівня корупції. Офіційна статистика щодо корупційних злочинів може бути однаково як індикатором рівня корупції, так й індикатором активності правоохоронних органів» [2, с. 224]. О. Бусол вважає, що ключовими критеріями оцінювання можна вважати: реальний стан корупції (поширеність); сприйняття корупції населенням; ефективність заходів протидії корупції [3, с. 14].

У першу чергу слід порівняти поширеність корупції в державах, які належать до різних цивілізацій, тобто найбільших локальних соціальних спільнот, що відрізняються насамперед культурно-релігійними особливостями. У цьому зв'язку доцільно використати класифікацію відомого американського вченого С. Гантінгтона (хоча вона і небезспірна та зазнає критики), який виділяє в сучасному світі такі вісім цивілізацій: західна (заснована на протестантизмі та католицизмі), латиноамериканська (синтез західної та місцевих національних культур), японська (представлена лише Японією), індуїстська (Індія та Непал), сінська або конфуціанська (Китай, Тайвань, Корея, Сінгапур, В'єтнам), ісламська (країни з переважним мусульманським населенням), право-

славна (РФ, Україна, Білорусь, Молдова, Сербія, Македонія, Чорногорія, Болгарія, Румунія, Греція і Кіпр) та африканська (немусульманські держави Африки на південь від Сахари; перебуває у стадії формування). Буддистські держави Південно-Східної Азії (Таїланд, М'янма, Шрі-Ланка, Камбоджа тощо) являють собою специфічний культурний ареал, який С.Гантінгтон не виділяє в окрему цивілізацію. Особливою соціокультурною спільнотою є також колишні британські колонії у Вест-Індії [4, с. 47-60].

Аналіз даних рейтингу «Transparency International» засвідчує, що найменш корумпованими є держави західної цивілізації (Західна Європа, США, Канада, Австралія, Нова Зеландія), що в цілому не є дивним. Так, найнижча у світі корупція в Данії (90 балів), Новій Зеландії (90 балів), Фінляндії (89 балів), Швеції (88 балів) та Швейцарії (86 балів). Помірна корупція в Японії (73 бали) та в більшості держав Вест-Індії. Далі йдуть держави сінської цивілізації із середнім балом; індекс корупції вище середнього також і в Індії (40 балів). Корупція вище середнього також і в державах Латинської Америки. В державах інших цивілізацій рівень корупції в цілому є значно вищим. Найкорумпованішими є мусульманські держави (максимум – Сомалі, мінімум – ОАЕ) та держави Африки (максимум – Південний Судан, мінімум – Ботсвана). Індекс корупції в державах Африки на південь від Сахари складає 32 бали. Найвищий у світі індекс прийняття корупції в таких державах, як Сомалі (8 балів), Південний Судан (12 балів), Сирія (14 балів) та Афганістан (15 балів). Такі відмінності пояснюються дією цілої низки факторів, в першу чергу різними культурними цінностями, станом економічного розвитку, а також особливостями політико-правового розвитку відповідних держав.

Проте слід зазначити, що значні відмінності у рівні корумпованості існують і між державами західної цивілізації. Теоретичною спробою пояснення такої відмінності є підхід, згідно з яким одним з найефективніших антикорупційних чинників є особливості протестантської культури. Прихильники такого підходу навіть вважають, що слід говорити про корумпованість не держав, а народів, оскільки саме культура того чи іншого народу визначає його корумпованість. Звертається увага на наступну ієрархію: найменш корумпованими є протестантські народи Заходу, потім йдуть католицькі народи півдня Європи та Латинської Америки, далі – мусульмани і народи Азії, і, нарешті, наприкінці цього переліку – найбідніші народи Африки та нації з православним і атеїстичним менталітетом [5]. І дійсно, з першої десятки найменш корумпованих держав світу вісім є саме протестантськими (в Люксембурзі переважають католики, в Сінгапурі – буддисти та конфуціанці). Водночас найкорумпованіші західні держави – православні (Греція) або католицькі (Італія). В Центрально-Східній Європі найвища корупція також саме в мусульманських (Албанія, Косово), православних (Румунія, Сербія, Македонія, Болгарія) або православно-мусульманських (Боснія і Герцеговина) державах, а найнижча – в протестантських (Естонія) та католицьких (Чехія, Словенія, Угорщина, Латвія).

Але все ж видається перебільшенням вважати саме релігійний фактор основною причиною високого/низького рівня корупції, оскільки не просто простежити прямий зв'язок цього чинника з корупцією. Так, якщо взяти 30 держав світу з найнижчим рівнем корупції, то серед них лише 17 протестантських, а, по-друге, важливе значення мають і соціально-економічні показники, ефективність державного управління, реалізація антикорупційної політики. Це видно хоча б із того прикладу, що католицькими країнами є, з одного боку, Австрія, рівень корупції в якій значно нижчий, ніж на протестантській Ямайці, та, з іншого боку, Аргентина, корупція в якій вища, ніж в бідній мусульманській Буркіна-Фасо. В католицькій Італії корупція така ж (50 балів), як і на індуському Маврикії. З десятки найбільш корумпованих держав світу сім – ісламські автократії (Сомалі, Судан, Сирія, Ємен, Лівія, Афганістан, Гвінея-Бісау), а ще три – це тоталітарна комуністична КНДР, квазісоціалістична авторитарна Венесуела та дуже бідний авторитарний Південний Судан, в якому переважають християни [6; 7].

Високий рівень корупції в більшості пострадянських держав обумовлений, як і ступінь їх демократичності, переважно цивілізаційною приналежністю та олігархічною моделлю економіки, а не рівнем соціально-економічного розвитку. Висока корумпованість православних держав – в першу чергу Росії – слушно пояснюється культурними традиціями Візантії та Російської імперії (панування держави над особою та суспільством, колективізм, авторитаризм, патерналізм, зневага до прав і свобод людини). Позитивний європейський вплив та послідовна антикорупційна стратегія сприяють зниженню корумпованості. Тому не дивно, що найнижча на пострадянському просторі корупція в державах Балтії (особливо – в Естонії) та в Грузії, а найвища – у таких відвертих автократіях султаністського типу, як Туркменістан та Узбекистан. Слід зазначити, що в Україні рівень корупції дуже високий (30 балів), що відповідає рівню таких «передових» держав, як Сьєрра-Леоне та М'янма. Численні соціологічні та кримінологічні дослідження також підтверджують оцінки цієї міжнародної організації [8; 9].

Наведені міркування підтверджуються досвідом інших держав. Наприклад, авторитарні тенденції та поступова олігархізація влади в Македонії, яка є офіційним кандидатом на членство в ЄС, за останні роки призвела до суттєвого зростання в ній корупції, за індексом якої ця балканська держава опинилась на рівні Ефіопії (35 балів). В інших державах-кандидатах на вступ до ЄС індекс корупції також доволі високий (Албанія і Боснія – по 38 балів, Косово – 39 балів, Сербія – 41 бал). Суттєвого прогресу на цьому шляху досягла лише Чорногорія (46 балів). Цікаво, що в авторитарній Білорусі ситуація із корупцією за останні десять років значно покращилась (44 бали) і її індекс став нижчим, ніж у Болгарії, яка є членом ЄС (43 бали). В Угорщині ж навпаки, за останні кілька років індекс корупції зріс з 55 до 45 балів. Причина цього полягає в авторитарних тенденціях, обмеженнях свободи преси та незалежності судової влади при чинному прем'єр-міністрі В. Орбані.

Загальна тенденція розвитку держав світу полягає в тому, що зі зростанням рівня доходів (ВВП на д.н.) та демократичності рівень корупції суттєво знижується [10]. Водночас наявність лише одного з цих чинників (заможності або демократичності) не забезпечує сама по собі низького рівня корупції. Про це свідчить, зокрема, середній або вище середнього рівень корупції в окремих багатих, але авторитарних державах Перської затоки (Бахрейн, Оман, Кувейт, Саудівська Аравія). Деякі показники є доволі несподіваними, засвідчуючи відсутність лінійної детермінації явищ у соціально-політичній сфері. Так, в Грузії корупція нижча, ніж в значно заможніших Південній Кореї та Саудівській Аравії. В небагатій авторитарній мусульманській Йорданії корупція така ж, як і в демократичній європейській Греції; в авторитарній африканській Руанді така ж, як і в заможній демократичній Південній Кореї. Це підтверджує, зокрема тезу про те, що саме по собі економічне зростання та наявність демократичних інституцій без належної політики уряду та зусиль громадянського суспільства автоматично не забезпечує низького рівня корупції. Цікавим як в політичному, так і в кримінологічному аспектах є факт помірної корупції (67 балів) в бідному та авторитарному Бутані. Індекс корупції в цій відсталій гімалайській державі знаходиться на рівні Чилі та випереджає Португалію.

Існує висока позитивна кореляція між демократичністю держави та її корумпованістю ($r + 0,72$; $n=162$), а також із ВВП на д.н. ($r + 0,73$; $n=173$). Наприклад, з поміж держав із низьким та дуже низьким рівнем корупції (індекс вище 70 балів) всі мають демократичні політичні режими. Серед двадцяти найкорумпованіших держав світу немає жодної демократії і лише в двох (Гаїті та Ірак) існують гібридні політичні режими. З іншого боку, серед десяти держав з найбільш репресивними політичними режимами (КНДР, Сирія, Саудівська Аравія, Узбекистан, Туркменістан, Таджикистан, Демократична республіка Конго, Чад, ЦАР, Екваторіальна Гвінея) в усіх, окрім Саудівської Аравії, високий або дуже високий рівень корупції. У цьому зв'язку в принципі можна погодитись із А.Мішиним у тому, що «...сам по собі демократичний режим не є гарантією від корупції, але його відсутність робить її неминучим елементом політичного і економічного життя» [11]. Тому лише частково слушною є думка Ю.Орлова про те, що демократичні політичні режими, на відміну від авторитарних, продукують переважно ненасильницьку політичну злочинність, включаючи політичну корупцію [12, с. 79].

Важливо зазначити, що реальний рівень корупції та її сприйняття населенням країни можуть суттєво відрізнятись. Це стосується навіть розвинутих держав. Так, 68% громадян ЄС вважають корупцію поширеним явищем в своїх державах, натомість лише 2% особисто піддавались корупції, а 3% були свідками корупційних діянь [13]. Схожа ситуація в багатьох державах Латинської Америки. Наприклад, в Чилі об'єктивно корупція така ж низька, як і в Уругваї. Натомість в Уругваї лише п'ята частина опитаних респондентів вважають, що в їх державі поліція та обрані представники влади є корумпованими, в той

час як в Чилі 68% опитаних кажуть про зростання корупції за останній рік та недостатній рівень зусиль влади по боротьбі із нею. При цьому в Гватемалі так вважають лише 28% опитаних (індекс корупції 28 балів). За останній рік лише 22% жителів цих держав давали хабарі чи подарунки чиновникам, натомість в Бразилії – 11%, а в Аргентині – 16%. Натомість індекс сприйняття корупції в Уругваї – 71 бал, в Чилі – 67 балів, а в Аргентині – всього 36 балів [1].

З пострадянських держав членів ЄС найбільших успіхів у протидії корупції досягла Естонія, яка навіть не створювала спеціальних антикорупційних органів, проте створення окремого суду може бути виправданим, якщо рівень довіри до судової системи є низьким. Повною мірою це стосується і України [14]. З держав ЄС такі суди функціонують в Хорватії, Словаччині та Болгарії, які за останні п'ять років досягли певного прогресу на шляху протидії корупції, проте він не є настільки переконливим. Найменш корумпована із держав, в яких функціонує антикорупційний суд, це Ботсвана (61 бал, що на рівні Словенії, Польщі та Ізраїлю).

Україна входить до п'ятірки держав, де більшість опитаних переконані, що звичайні люди нічого не можуть зробити у боротьбі з корупцією. Позитивно на таке питання відповіли лише 14% опитаних українців (такий самий показник в Угорщині). Ще менше таких людей у Чехії (12%) та в Білорусі (10%). Найбільше оптимістів щодо таких можливостей мешкає в Бразилії (83%), Гренландії (83%), в Коста-Ріці, Парагваї та Португалії (в усіх трьох – по 82%). Цікаво, що 87% опитаних українців вважають, що уряд погано бореться із корупцією. Вищі показники у світі зафіксовано лише в Ємені (91%) та на Мадагаскарі (90%). Найбільше впевнених у протилежному мешкають в Таїланді (72%), Індонезії (64%) та Гондурасі (55%) [15]. При цьому цікаво, що індекс сприйняття корупції в Гондурасі складає 29 балів, в Таїланді та Індонезії – 37 балів. І лише в Індонезії спостерігається незначна позитивна динаміка у зниженні корупції за останні 5-7 років. В поширеності корупції в державному секторі впевнені більше 60% опитаних жителів Молдови, Ємену, Лівану, Ліберії та Венесуели. Найкраще сприйняття державного сектора як некорумпованого відзначають респонденти в Німеччині (6%), Швейцарії та Швеції (по 8%), Австралії (10%) та Нідерландах (11%). За даними експертів «Transparency International» в Ємені більше 75% опитаних давали хабарі за останні 12 місяців під час контакту з публічними службовцями, натомість в більшості розвинутих держав, а також в Ботсвані, Йорданії, Кабо-Верде та на Маврикії, цей показник не перевищує 5%. Цікаво, що більшість опитаних респондентів у різних державах світу найбільш корумпованими органами називають поліцію та обраних чиновників. За даними вибіркового дослідження на замовлення компанії EY EMEA, проведеного у 2017 р. серед респондентів у 41 державі світу, на запитання про те, чи широко поширені корупція/хабарництво в їх країні, найбільше позитивних відповідей дали опитані бізнесмени та менеджери саме в Україні (88%), далі несподівано йдуть Кіпр (82%) та Греція (81%). Найменше згодних із цим в Данії (6%) [16].

Результати дослідження Д. Аджемоглу та Д. Робінсона доводять, що як бідності, так і корупції сприяють екстрактивні політичні (засновані на владі однієї особи або вузької групи осіб) та екстрактивні економічні інститути суспільства (створені для відбирання доходів в однієї суспільної групи на користь іншої) [17, с. 67-75]. Іншими словами, ефективно функціонуюча ринкова економіка у поєднанні із ліберальною демократією (насамперед верховенством права) є найкращими запобіжниками проти корупції і, навпаки, планова економіка або недосконала ринкова в поєднанні із олігархічною політичною системою, а тим більше явно репресивним політичним режимом, є розсадниками корупції. Хоча зв'язок цих чинників (складових) не є лінійним: в демократичній Індії корупція така ж, як і в комуністичному Китаї, економіка якого, проте, є значно більш ефективною. Якщо проаналізувати узагальнені дані чотирьох ключових рейтингів свободи держав світу (економічна свобода, індекс демократії «Freedom House» і «Economist Intelligence Unit» та індекс свободи преси), то напрашується однозначний висновок про те, що саме держави з найбільшою економічною та політичною свободою мають найкращий «імунітет» проти корупції (Ірландія, Нова Зеландія, Нідерланди, Швеція, Норвегія та ін.). Вірно і протилежне.

За результатами проведеного нами дослідження кореляція між індексом сприйняття корупції та деякими соціокультурними та політико-правовими індикаторами складає: із довірою як виявом соціального капіталу $r + 0,554$ ($n=70$), із незалежністю судової влади (за даними Всесвітнього економічного форуму) $r + 0,84$ ($n=135$), із ступенем релігійності (позитивна відповідь на питання «Чи вірите Ви в Бога?»), $r - 0,67$ ($n=41$), із важливим та дуже важливим значенням релігії в житті $r - 0,45$ ($n=60$), із індексом свободи преси $r - 0,54$ ($n=176$), із дистанційованістю влади в концепції Г.Хофстеде $r - 0,64$ ($n=101$) [18; 19; 20; 21].

Загальні висновки. 1. Корупція як негативне соціальне явище поширена у всіх державах світу, але її конкретний рівень значно варіюється в різних країнах та регіонах планети. Використовуючи дані «Transparency International» мож-

на стверджувати, що найнижчий рівень корупції в розвинутих державах західної цивілізації, а також в Сінгапурі та Японії. Низька корупція також в більшості демократичних держав Вест-Індії, що значною мірою пояснюється впливом британської політико-правової традиції. Низька або помірна корупція в деяких заможних державах Східної та Південно-Східної Азії (Південна Корея, Гонконг, Тайвань), Близького Сходу (Ізраїль, Катар, ОАЕ), окремих державах Центральної Європи (Естонія, Польща), Латиської Америки (Уругвай, Чилі) Африки (Ботсвана, ПАР, Кабо-Верде).

2. Найвищий рівень корупції притаманний бідним та авторитарним державам Африки та Азії. Найкорумпованішими є країни мусульманської, африканської та православної цивілізацій (культур). Із розвинутих західних держав найвища корупція в Греції та в Італії, що можна пояснити культурно-ментальними особливостями населення та слабкими зусиллями влади.

3. Ключовими антикорупційними факторами є культурні особливості населення і еліти (цінності), заможність держави (високий ВВП на д.н.), інклюзивні економічні та політичні інститути, демократичний політичний режим, ефективне державне управління, наявність вільних ЗМІ.

4. Демократичні держави в цілому є менш корумпованими, ніж авторитарні та тоталітарні. Рідкісні виключення становлять заможний авторитарний Сінгапур, в якому майже відсутня корупція та відносно демократична, але дуже корумпована і бідна Папуа-Нова Гвінея. Високий рівень ВВП на д.н. автоматично не зменшує корупції, що підтверджується прикладом багатьох держав: величезна корупція у заможній Екваторіальній Гвінеї, але помірна у небагатих Руанді та Гренаді.

5. За рівнем корупції (30 балів) Україна знаходиться на рівні Сьєрра-Леоне, яка входить до десятки найбідніших держав світу. Ця ситуація пояснюється в першу чергу зацікавленістю у збереженні такої ситуації олігархічного керівництва держави, інтересами численних чиновників та особливостями культури населення, успадкованими з часів Російської імперії та СРСР.

Список літератури:

1. Corruption Perceptions Index 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2016#table.
2. Криминологія: підручник / А.М. Бабенко, О.Ю. Бусол та ін.; за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, С.Л. Стрельцова. – 2-ге вид., перероб. та допов. – Х.: Право, 2018. – 416 с.
3. Бусол О.Ю. Протидія корупційній злочинності в Україні в контексті сучасної антикорупційної стратегії: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08 / О.Ю. Бусол. – Київ, 2015. – 39 с.
4. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций / С. Хантингтон; Пер. с англ. Т. Велимеева, Ю. Новикова. – М.: АСТ, 2005. – 603 с.
5. Взятки: решение проблемы коррупции в России [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://calvinism.ru/corrupt.htm>.
6. Democracy Index 2017: «Free speech under attack» [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pages.eiu.com/rs/753-RIQ-438/images/Democracy_Index_2017.pdf.
7. Freedom in the world 2018. Democracy in Crisis [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://freedomhouse.org/sites/default/files/FH_FITW_Report_2018_Final_SinglePage.pdf.
8. Річний звіт Transparency International Україна за 2017 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ti-ukraine.org/wp-content/uploads/2016/10/Richnyi-zvit-TI-Ukraine-2017.pdf>.
9. Сاینчин О.С. Індекси сприйняття протидії корупції в Україні та можливі кроки її подолання // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія юридичні науки. – 2016. – Випуск 6. – Том 3. – С. 129-133.
10. GDP per capita, PPP (current international \$) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD>.

11. Мишин А.А. Конституционное (государственное) право зарубежных стран: Учебник. – 11-е изд., испр. и доп. – М., 2004. – 512 с.
12. Орлов Ю.В. Політико-кримінологічна теорія протидії злочинності: дисерт. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08 / Ю.В. Орлов. – Харків, 2016. – 290 с.
13. Мініч Р. Боротьба з корупцією: чого вчить досвід ЄС [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.euointegration.com.ua/articles/2018/07/3/7083870/>.
14. Голуб А. Фантомна радість // Український тиждень. – 2018. – № 24(552). – С. 8-9.
15. Global corruption barometer: citizens' voices from around the world [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.transparency.org/news/feature/global_corruption_barometer_citizens_voices_from_around_the_world.
16. EY EMEA Fraud Survey 2017 [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ey.com/FIDS.
17. Аджемоглу Д., Робінсон Д. Чому нації занепадають / Пер. з англ. О. Дем'янчука. – К.: Наш Формат, 2016. – 440 с.
18. World Values Survey / Wave 6 (2010–2014) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.worldvaluessurvey.org/WVSDocumentationWV6.jsp>.
19. Judicial independence [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://reports.weforum.org/pdf/gci-2017-2018-scorecard/WEF_GCI_2017_2018_Scorecard_EOSQ144.pdf.
20. Reporters Without Borders. World Press Freedom Index 2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://rsf.org/en/ranking/2018>.
21. Compare countries [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.hofstede-insights.com/product/compare-countries>.

Тимчук А.Л.

Запорожский национальный технический университет

КОРРУПЦИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ: СРАВНИТЕЛЬНО-КРИМИНОЛОГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ

Аннотация

В статье дается общая сравнительно-криминологическая характеристика распространения коррупции в разных государствах и регионах планеты. Используются данные международной неправительственной организации «Transparency International» о коррумпированности стран мира. Проанализированы масштабы коррупции в государствах разных цивилизаций (культур). Внимание сосредоточено на сопоставлении уровня коррупции с ключевыми показателями социально-экономического и политико-правового развития стран мира. Установлена корреляция между коррумпированностью государств и такими индикаторами, как индекс демократичности, ВВП на д.н., свобода СМИ, социальный капитал, независимость судебной власти, степень религиозности населения и др.

Ключевые слова: коррупция, криминология, цивилизация, политический режим, экономическое развитие, корреляция.

Timchuk A.L.

Zaporozhye National Technical University

CORRUPTION IN THE MODERN WORLD: COMPARATIVE-CRIMINOLOGICAL ANALYSIS

Summary

The article gives a general comparative and criminological characteristic of the spread of corruption in various states and regions of the world. For such a comparison, data from the reputable international non-governmental organization «Transparency International» are used. The scale of corruption in the states of different civilizations (cultures) is analyzed. Attention is focused on comparing the level of corruption with the key indicators of socio-economic and political and legal development of the countries of the world. There is a correlation between the corruption of countries and indicators such as the index of democracy, GDP per capita, media freedom, social capital, the independence of the judiciary, the degree of religiousness of the population, etc.

Keywords: corruption, criminology, civilization, political regime, economic development, correlation.